

ПРИМЕР ЗА ХРИСТОПОДОБИЕ

СЮЖЕТЪТ

Да се взрем в книгата "Рут". Позната, твърде позната история. Кратък и бързо запомнящ се сюжет. Витлеемката Ноемин се пренася със семейството си в мавската земя поради глада по родните ѝ места, но след смъртта на съпруга и синовете си се връща, придружена само от едната си снаха чужденка - Рут. Разказът може да се сведе и до още по-опростена формулировка - някой прави нещо за някого. Това, което тук ще ни интересува, е дали "нещото" е наистина толкова мащабно и съдбоносно и дали присъствието на тази иначе така малка по обем книга сред останалите в Библията е наистина значимо.

Ако се вгледаме в детайлите, с помощта на които е реализирана сюжетната нишка, ще установим, че съществуват редица прилики между образите на Христос и Рут, както и че книгата "Рут" се намира в символна връзка с цялото Евангелие и в този смисъл е негов умален модел, носещ неговите идеи. За да подкрепим с доказателства това твърдение, ще ни бъде необходим известен анализ на образа на Рут и пътя, който тя извървява.

РЕШЕНИЕТО

Да започнем от момента на вземането на решението. То е осъществено в условията на един вътрешно контрастен контекст. Рут и Орфа са олицетворенията на две различни, противоположни реакции на една и съща ситуация. На две контрастни същности, ръководени в основата си от противоположни нагласи - съответно тази на живота за другия и тази на живота за себе си. "И Орфа целуна свекърва си за сбогом" (1:14) - четвъртият гонг на съдбата в тази история - Орфа също "умира", макар и не физически, а биографично в житието на Ноемин... Ако и последният герой се оттегли от сцената, смъртта ще настъпи окончателно и ще остане пълна тишина. Ще изглежда логично. Ще изглежда единственото възможно. Самотна старост и предстояща може би скоро смърт под градушката на общественото мнение във Витлеем във време, когато подобна съдба е можело да бъде изтълкувана като проклятие от Бога. Възможно най-тежкият удар на финала идва с идеята, че Бог - че И БОГ - се е оттеглил, че си е тръгнал и Той. Задава се тотална, абсолютна екзистенциална самота и изоставеност - същинският смисъл или просто вариант на смъртта. Такава е перспективата пред Ноемин. Логичното решение е всяка една от тях да се завърне в земята си и да се разпадне единението им напомня буквално на картината на смъртта, при която "пръстта се връща в земята" и "духът - при Бога, Който го е дал". Чрез това завръщане по земите им символът на смъртта витае в началото на книгата. И също в символен план, пък и буквално на сюжетно равнище - сякаш се решава съдбата - на нещо или на някого - да бъде ли оставен да загине или не. Да има ли смъртта последната дума или не. Но дали изобщо би могло да се говори за дилема? - не е ли ясен, неизбежен финалът? Връзките са скъсани. Фактът е желе-

зен, непоклатим. Какво друго би могло да последва?

Още тук в образа на Рут се проектира Христос - Спасителят на човечеството. И в нейното решение - Неговото; както и в пътя, по който тя бива водена от провидението - спасителният план.

Има много реплики, произнесени в Библията. От различни хора, по различни поводи. Но изговореното от Рут представлява в същността си много повече от думи. Те имат смисъл на клетва - при това напомняща на брачна такава или на обет за вярност - "докато смъртта ни раздели"; клетва, подобна на която Христос, съдейки по спасителния Му план, замислен от вечността, е дал в Себе Си - при необходимост да се срастне със съдбата на човека - напълно, завинаги. Да умре, подобно на него, но да не го остави: "Не ме убеждавай да те оставя и да не дойда след теб, защото където отидеш ти, ще отида и аз и където останеш, ще остана и аз; твоят народ ще бъде мой народ и твоят Бог - мой Бог; където умреш ти, ще умра и аз и там ще бъда погребана... само смъртта ще ме раздели от теб!" (1:16,17)

"Не без борба отдаде Отец Своя Син" е записала в книгата си "Великата борба" Елън Уайт. Но тогава Синът е произнесъл нещо, което, дори да е звучало малко по-различно от формална гледна точка, е имало същия смисъл: "Не Ме убеждавай да оставя човека и да не отида след него, защото където отиде той, ще отида и аз, и където остане, ще остана и аз; неговият народ ще бъде Мой народ...; където умре той, ще умра и аз и там ще бъда погребан... само смъртта ще Ме раздели от него!" Затова е последвало рождение. Затова е последвало възкресение.

Затова не свършва историята на Ноемин в мъртва точка. Бъдещето крие в себе си "обновител на живота", "хранител на старините" (4:15), вещае "син" (4:17). Решението е плод на любов, при това истинска, и клетвата му е клетвата на споделената съдба, която прераства в отричане от себе си и посвещаване на другия. "И като видя Ноемин, че беше решена да отиде с нея, престана да я уговаря" (1:18) - както е приключила и борбата за отдаването на Божия Син.

ТРУДНОСТИТЕ

Оттук нататък започват перипетиите. Озовават се във Витлеем - където е роден и Исус. И там стартира и спасителният план по Рут. Тя е явно движена от провидението - от Божия спасителен план за Ноемин - но ще се спрем на това малко по-късно. Нека засега да видим през колко препятствия преминава, подобно на Него.

След като излиза на витлеемските ниви и започва да събира жито от остатъка по тях, за да се погрижи за прехраната им, тъй като двете очевидно са в бедствено положение, Вооз казва: "... поръчах на момчетата да не те докосват" (2:9) - първата от опасностите, които я грозят. Въпреки че вече е вдовица, тя все още е твърде млада. Уязвима и беззащитна е пред лицето на едно общес-

тво, за което от края на предната книга на Библията научаваме, че е потъпкало всякакви морални и нравствени принципи. (Драстично изнасилване, напомнящо на Содом и Гомор, става причина за страховтни военни междусобици в Божия народ, в резултат на което едно от племената в него почти бива заличено от лицето на земята.) Едва ли в такова време кръвящата рана на Рут би могла да ѝ гарантира необходимата неприкосновеност. Когато излиза на нивите, за да събира оставащите житни класове, разчитайки на нечие благоволение в името на спасителния план за Ноемин, тя е сама сред абсолютно непознати, при това е чужденка, лишена от каквато и да било протекция в новото за нея общество. "Поръчах на момчетата да не те докосват" - е първото, което казва Вооз. Но то не е всичко. В 2:15 добавя: "Не я обиждайте!", а в 2:16 - "Не ѝ се карайте!".

Такива са опасностите, които я грозят в земята на спасителния план - унижения и оскърбления - подобни на тези, през които трябва да премине и Христос, макар и по-малки по мащабите си. Тя прави избора си и тръгва с Ноемин, но не просто я придружава механично. Напротив, натоварва се с нейната участ и всяка по своему носи тежестта на съдбата, която споделят. Ноемин е останала вкъщи. Крие се от света най-вероятно. Рут е излязла сред опасностите, за да се бори за нея. Въпреки своята собствена скръб. И практически тежестта на товара пада върху нея.

ХАРАКТЕРЪТ

Животът за другия се проявява както на висшето равнище на жизнения избор, така и в дребните детайли на ежедневието на Рут - т. е. както на ниво мисия, така и на ниво проявление на характера. Когато жетварите спират работата си и Вооз ѝ дава от храната за обяд, "тя яде и се насити и остави остатък" (2:14). Когато се прибира при Ноемин, "извади ѝ и даде това, което беше оставила" (2:18). Тя поема грижата над нея във всеки аспект на живота ѝ, на всички нива. Съзнава жестоката криза, в която се намира.

Има и други данни за портретната характеристика на Рут. В 2:7 слугата, поставен над жетварите, казва за нея: "Дойде и стоя от сутринта досега. Само малко си почива в къщата." Понататък става ясно, че "тя събира в нивата до вечерта" (2:17). Следователно е направила максималното възможно, дала е всичко от себе си - отново - поради дълбинния мотив в живота на Ноемин да изгрее лъч на надежда. "Заради тях аз освещавам Себе Си - за да бъдат те осветени чрез Твоето слово" - казва Христос. И затова "Птиците си имат гнезда и лицидите си имат леговища; а Човешкият Син няма къде глава да подслони" (Матей 8:20) - в името на спасителната мисия.

В 3:11 Вооз казва: "Целият град на народа ми знае, че си добродетелна жена." Откъде целият град на народа му знае, ако не от самото ѝ поведение?

ПЛАНЪТ

И ето как провидението провежда плановете си, улеснено от този характер. Ноемин, прибирайки се във Витлеем, обявява себе си за поразена от Бога. С пълно основание. Но провидението заработва, обръщайки развоя на събитията в друга посока - от смърт към живот, към възкресение.

В 1:22 се казва: "Дойдоха във времето на ечемичената жетва." Едва ли са преценили по календар и часовник в кой

Размисли над книгата „Рут“